

dette selvskabte system så at sige ad bagvejen, idet det »etiske råd« som sagt skal kunne udstede retningslinier (karakteren af disse retningslinier henstår i det uklare) for komiteerne, der ligeledes skal have forelagt forsøg, som indebærer eksperimenter med bl.a. fostre.

Lægeforeningen har for nylig (Se Ugeskrift for Læger, 11. februar 1984, s. 633-634) valgt at betragte dette forslag om et »etisk råd« som et fagforeningsmæssigt anliggende, idet man stiller sig afvisende til forslaget, da man finder, at der er tale om et indgreb i forskningsfriheden. Denne efter Lægeforeningens mening allerede eksisterende forskningsfrihed defineres ikke nærmere. Kernen i sagen er imidlertid den, at der formentlig aldrig har eksisteret nogen forskningsfrihed på store dele af området, uanset om der skal etableres et etisk råd eller ej.

Det skitserede råd skal sammensættes med en ganske overraskende stor lægelig repræsentation (6 ud af i alt 13 medlemmer), hvilket kan undre, da en lægevidenskabelig embedseksamen ikke giver en særlig kompetence til at træffe afgørelse om f.eks. tilladeligheden af forsøg på levende fostre – her er tale om en moralsk-politisk afgørelse, som i vidt omfang kun vil blive sløret af henvisninger til en medicinsk specialviden.

Det etiske råd skal rådgive og vejlede Folketinget og offentligheden, men får ikke nogle klare grænser eller retningslinjer at arbejde efter. Det indtryk, som en læsning af rapporten efterlader, er, at udvalget alt i alt godkender

- en lægelig selvregulering,
- en ad hoc-regulering,
- en afvisning af at sætte absolutte grænser.

Det finder jeg aldeles uacceptabelt. Som oplæg til debat vil jeg gerne fremsætte følgende forslag, som et gennearbejdet lovforslag i det mindste bør tage højde for:

1. Der er behov for generel, detaljeret lovregulering, herunder også i form af egentlige, velafgrænsede forbud.

2. Der er behov for fastsættelse af sanktio-

ner, typisk bødestraf, eventuelt kombineret med disciplinære foranstaltninger (fratagelse af jus practicandi etc.)

3. Der er behov for at indføre forbud imod eksperimenter på kønsceller.

4. Der er behov for at indføre forbud imod eksperimenter på befrugtede æg og levende fostre – i det mindste indtil vi har afklaret fosterets retsstilling.

5. Der eksisterer ingen lægelig forskningsfrihed, for så vidt som forskningen bevirker indgreb i andre individer (herunder muligvis fostre). Ethvert forsøg kræver tilladelse.

6. Der bør ikke oprettes centrale registre over enkeltpersoners arvemasse. De i øjeblikket eksisterende registre over f.eks. psykiske patienters genetiske forhold bør tages op til fornyet overvejelse.

7. Udvalgets forslag om prænatal diagnostik er stort set acceptable, dog bør der ikke være generel adgang til disse undersøgelser, og det bør om muligt forhindres, at oplysninger om køn udløser ønske om abort. Kommerciel udnyttelse, f.eks. forsikringsselskabers ønske om viden om specielt udsatte individer, må forhindres.

8. Såfremt der eventuelt bør oprettes et etisk råd, må dets kompetence, alsidige sammensætning og status afklares. Forholdet til register-, arve- og familielovgivning må belyses indgående, og det må sikres, at både ombudsmandskontrol og offentlighedsloven kan finde anvendelse i sager, der angår enkeltpersoner.

9. De videnskabetiske komiteers virksomhed og beføjelser må tages op til selvstændig bedømmelse. Såfremt de skal opretholdes, må de legaliseres og sammensætningen af den centrale videnskabetiske komité ændres således, at lægmandsrepræsentationen er mere end 50 pct.

10. Som følge af problemernes særlige karakter er der behov for international, mellemstatslig regeldannelse. Det bør ikke overlades til Lægeforeningen eller internationale sammenslutninger af lægelige interesseorganisationer at regulere området. Det er en statslig forpligtelse og et statsligt ansvar.